

Oponentský posudek k bakalářské práci

Zdeňky Máchové

Právní aspekty ošetrovatelské profese

1. Právní normy a jejich dodržování jsou součástí života každého člověka, jak sama pisatelka v úvodu uvádí. Pro výkon zdravotnického povolání nelékařů platí od 1. dubna 2004 zákon 96/2004 Sb. zákon o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) a k němu vydané příslušné vyhlášky. Hlavním cílem práce je vysvětlit základní právní normy a popsat některé oblasti poskytování ošetrovatelské péče upravené legislativními normami a zmapovat právní povědomí všeobecných sester a dodržování právních norem v ošetrovatelské praxi.
2. V teoretické části práce autorka např. definuje hierarchické uspořádání právních norem, rozvádí problematiku postupu lege artis a povinné mlčenlivosti, věnuje se základním principům vedení zdravotnické dokumentace. V kapitole 3.5. je pojednáno o odpovědnosti při poskytování zdravotní péče, dále autorka rozebírá problematiku poskytnutí první pomoci, informovanosti pacientů s léčbou a obsírněji se věnuje zákonu o nelékařských zdravotnických povoláních. Zákon platí 2 roky a autorka v celé své práci uvádí stále původní název profese zdravotní sestra místo všeobecná sestra a nelékařské zdravotnické pracovníky nazývá např. na str.7, 26 středními zdravotnickými pracovníky, což považuji za hrubou chybu. Autorka v kapitole 3.10.1 Stručná charakteristika zákona prezentuje názory sester, které v této práci nejsou podloženy žádným šetřením. Např. jako nekvalifikovanou práci sestry označuje provádění hygienické péče. S tímto názorem nemohu v této podobě souhlasit, protože např. provádění hygienické péče u pacienta v ošetrovatelské kategorii č. 5 (v bezvědomí) se jedná o vysoce náročnou a odbornou činnost. Autorka také uvádí, že zákon nebyl správně interpretován a sestram vysvětlován. Implementace zákonných změn do praxe bude zřejmě rozdílná v různých zdravotnických zařízeních. Mimo jiné, na trhu máme již více ošetrovatelských publikací, které se novým zákonným úpravám věnují již celé dva roky. Např. časopis Sestra pravidelně otiskuje rubriku, kde je odpovídáno na nejčastější dotazy. Semináře a kongresy se těmito legislativními změnám (ve vzdělávání, registraci a otázkám s tímto spojených) také dostatečně věnovaly. Na webových stránkách NCO NZO je diskusi věnován velký prostor. Tento názor v práci autorka nezmiňuje. V kapitole 3.10.2 Změny v získávání kvalifikace nelékařských zdravotnických pracovníků je opět prezentován názor sester bez podloženého šetření, autorka uvádí, str. 27 – “nový způsob vzdělávání je naprosto zbytečný a středoškolské vzdělávání zdravotních sester a ostatních pracovníků bylo naprosto dostačující.” Z uvedeného nelze jednoznačně říci, zda se jedná i o vlastní názor autorky, která studuje vysokou školu. V kapitole 3.10.5 Registrace sester uvádí autorka jednostranný pohled na problematiku a to pohled ze strany sester, které bohužel nemají dostatečné informace, nebo jim jsou tyto informace nedostatečně prezentovány. Pohled spojený se zajištěním provozu ve zdravotnických zařízeních, s platovým ohodnocením sestry, která pracuje s nebo bez odborného dohledu zde prezentován není. Z vlastní zkušenosti vím, že ač není registrace povinná, sestry se velice rády v současné době zaregistrovaly, protože nemusely splnit v přechodném období zákonem stanovené podmínky a mají vyšší platovou třídu. Při nástupu zdravotního asistenta do praxe mohou bezproblémově zajistit odborný dohled, odborný dohled musejí také zajišťovat pomocnému personálu. Z popisu dané problematiky autorkou si nejsem plně jistá, zda

sama autorka plně pochopila veškeré souvislosti zákona 96/2004 Sb. a souvisejících vyhlášek.

3. V empirické části práce se autorka snaží zjistit formou vlastního sestaveného dotazníku právní povědomí sester v závislosti na věku a vzdělání respondentek. Zjišťované okruhy vhodně odrážejí problematiku plynoucí z praxe. Respondenti byli vybráni zcela náhodně, návratnost dotazníků byla 90% (99 dotazníků). Výsledky jsou prezentovány v přehledných grafech s odpovídajícím komentářem a vlastní diskusí autorky. Diskuse, jako samostatná kapitola práce, není v práci zpracována.
4. V závěru práce autorka podtrhuje vlastní zjištění. Z výsledků šetření vyplynulo, že právní povědomost sester je na dobré úrovni v oblastech, které se přímo vztahují k poskytování ošetrovatelské péče, ale je velmi nízká v občanskoprávní a pracovněprávní odpovědnosti. Za alarmující považuje autorka znalosti sester, které se týkají zákona o nelékařských povoláních. Lepší znalosti prokázaly sestry s vysokoškolským vzděláním, než sestry se vzděláním středoškolským.
Ošetrovatelský management musí lépe čelit nejen legislativním změnám, ale i změnám, které s sebou přináší rozvoj oboru ošetrovatelství. Nemalé úsilí bude nutné vyvinout, aby všeobecné sestry a porodní asistentky, které poskytují přímou ošetrovatelskou péči, byly v problematice právní a vzdělávání orientovány a pochopily vlastní smysl a proces celoživotního vzdělávání. Nemalou úlohu zde ale hraje vlastní zájem o získání nových informací.
5. Autorka čerpala z 12 publikací, kde většina z nich není starší 5 let, a čerpala také z periodik, právních předpisů a webových stránek.
6. Přílohou práce je použitý dotazník při vlastním empirickém šetření a grafy, které ukazují Závislost správných odpovědí na vzdělání a Závislost správných odpovědí na věku.
7. Ve své práci se autorka snažila převážně zjistit, jaké sestry zastávají stanovisko k právní problematice, zejména k právní problematice spojené s výkonem zdravotnického povolání. Je potěšující zjištění, že sestry jsou v této oblasti přiměřeně informovány, i když jsou zde stále prostory co zlepšovat – zejména v problematice správného podávání léků nebo v seznamování se s právními předpisy na pracovišti. Velmi choulostivá je i problematika sdělování informací pacientovi sestrou. Autorka na tyto problémy ve své práci upozornila. Rozporuplné názory a znalosti sester k zákonu 96/2004 Sb. by měly střední management pracovišť inspirovat k prohloubení znalostí svých pracovníků, ale nemalou roli zde hraje i vlastní aktivita a zájem sester.

Možné otázky k diskusi:

- Jak Vy sama byste jako vedoucí pracovník zvyšovala právní povědomost sester?
- Pořádáte na svém pracovišti odborné semináře, věnujete se i otázkám zákona 96/2004 Sb.?
- Jaký je základní smysl registrace sester?
- Jaké změny ve vzdělávání byste navrhovala do budoucna Vy?

8. Klasifikace:

velmi dobře

22. 5. 2006

Mgr. Ivana Vašátková